

NR. 2 (18) FEBRUARIE 2022

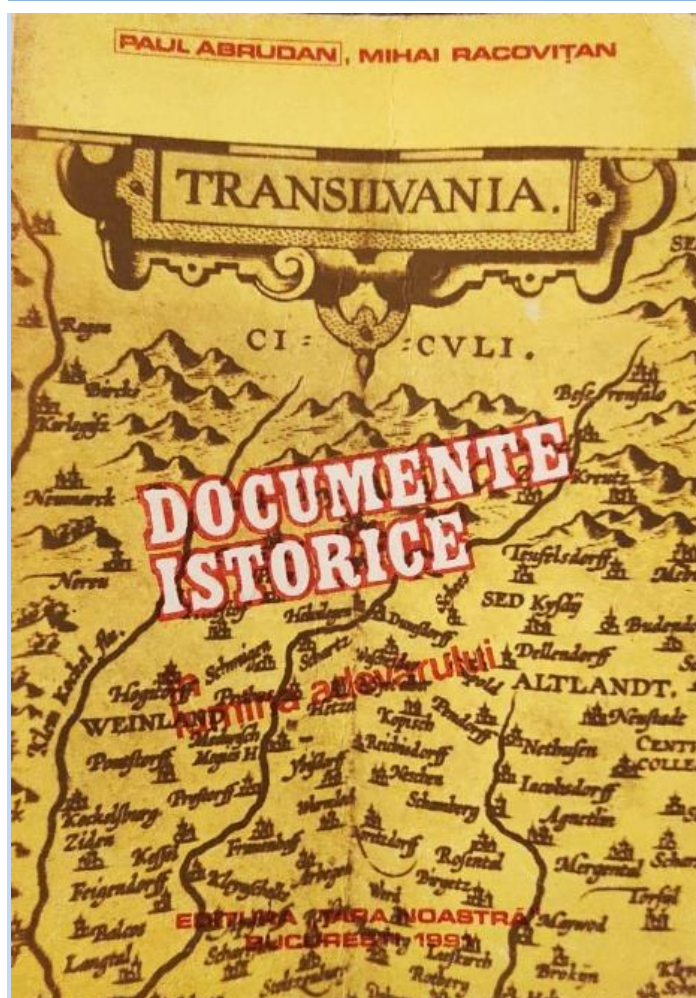
Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCĂȚ
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Istorie locală. Schingiuirea lui Ion Lupea din Carei¹

Ing. Daniela CIUȚĂ

Tocmai atunci când se credea că au răposat toți cei care au avut de suferit de pe urma atrocităților ocupanților horthyști din această parte de țară și nu se vor afla informații despre schingiuirile la care au fost supuși românii, iată că prind curaj cei câțiva supraviețuitori și copiii celor decedați. Crescuți cu frica de a spune adevărul, au ajuns acum să își depășească temerile și să conștientizeze că adevărul trebuie spus cu orice preț. Istoria nu trebuie ascunsă pentru că altfel riscăm să se repete.

Există și câteva voci care ne spun mereu că nu trebuie să răscolim trecutul dar mai presus de ele e conștiința de neam și țară, e datoria și respectul față de părinții și bunicii noștri. De ce ar trebui ascunsă suferința lor din moment ce aflăm că se va preda copiilor noștri ca materie obligatorie suferința altor neamuri? Perioada cumplită ce a debutat în acel septembrie negru din 1940 trebuie făcută cunoscută tocmai pentru ca astfel de fapte să fie condamnate și să nu mai aibă loc.

Așa că invităm fiecare român să își împărtășească cu ceilalți amintirile, întâmplările din acea perioadă.

Dictatul de la Viena a fost semnat la data de 30 august 1940 și prin acel act odios se ceda

Ungariei hortyste o parte din Transilvania majoritar românească. Aviația maghiară a lansat bombardamente asupra localităților, populației civile din aceste părți chiar înainte de semnarea Dictatului de la Viena. Au uitat de tot ajutorul acordat de Armata Română în 1919 când au fost eliberați de sub bolșevicii lui Bela Kun.

¹ Publicat în *buletindecarei* la: 4 februarie 2022

145 ani de la proclamarea
Independenței României

Uciderea de către un ungur a unui român concentrat
în armata maghiară

„Marele Stat Major
Secția II-a

Notă

român concentrat omorât de un fruntaș ungur

În seara zilei de 11 dec. 1943, soldatul român Toma Bobon, din comuna Gherța, jud. Satu Mare, aflat concentrat la o unitate de muncă din Dej, a fost împușcat de către un fruntaș ungur, rămânând mort pe loc.

Îmrejurările în care s-a petrecut acest fapt sînt următoarele:

În seara zilei de 11 dec. 1943, mai mulți soldați români concentrați la o unitate de muncă din Dej, petreceau într-o circiumă. Dintre ei, Toma Bobon a început să cînte românește. Atunci niște soldați unguri i-au somat să nu mai cînte, ceea ce Bobon a refuzat.

La ieșirea din circiumă, soldații unguri au urmărit pe români, iar un fruntaș a tras trei focuri de revolver în Bobon, care a cazut mort pe loc. Asasinul, arestat la început, a fost eliberat în cele din urmă.

Înmormîntarea victimei s-a făcut cu parada militară și unitatea a adus 2 coroane, dintre care una cu inscripție românească.

(Arch. M. Ap. N., fond, 5 417, fond 948, dos. 307, f. 98)

Tratament inuman aplicat prîmitarilor români
de către unguri

Consulatul General al României
Nr. 1 660/1943 din aprilie 1943

Domnule ministru

La Mogoșești, jud. Satu Mare, tinerii români prîmitari din comunele din jur au fost înjuțați și puși să tragă ceasuri de-a rîndul la pluguri cu 2 braze pe moșia contesei Teleky.

La Șoimeni, jud. Cluj, instructorul ungur i-a forțat pe tineri să umble în coate și genunchi pe ogoare și răzoare.

La Chieșd i-a silit să sape gropi în pămînt cu minile; 4 tineri au fost puși la grăpă, un ungur minîndu-i cu biciul, pe brazdă, ca pe vite.

La Măgura Ilvei, instructorul Gál Sándor a arat și grăpat cu tinerii români.

La Domnin, un comandant de leventi i-a înhămat la plug pe tinerii români, arînd cu ei pînă li s-a umflat pieptul și umerii, terenul de tir al comunei.

Obligația introdusă de unguri ca slujbele în bisericile românești să se facă în limba maghiară

„A fost strîns tot satul la primărie — arăta protopopul Vasile Popoacum încolo, slujbele în biserică se vor face în ungurește, căci suntem sub stăpînirea ungurească, dar acasă nu ne oprește nimeni să vorbim românește, Dumnezeu ascultă rugăciunea în orice limbă se face. Cu atît mai mult ne va fi milostivă stăpînirea. Așa-i că vă învoiți? Oamenii au tăcut, numai un flăcău a strigat: „Noi sîntem români!“ S-a încheiat un proces-verbal

...eram spînzurați de mîini, apoi se da drumul la duș de apă rece, care ne îngheța pielea, după care eram împrîșcați cu dușuri de apă fierdă și aburi fierbinți; în aceste chinuri cădeam în letargie. Funcționarului Lupea Ion, din Careii Mari, atîrnat așa de mîini, i s-a tras cu un cuțit pe din urmă ne spate, spîntecîndu-i toată pielea spatelui; iar o doamnă ce vrut să-i șteargă rana cu o batistă, a fost lovită cu un baston peste mîini, încît i s-au rupt 4 degete de la mîină; aceasta era fiica unui preot din Icodu Mare.

Unei domnișoare, învățătoare, dezbrăcată goală, în fața noastră i s-a răsucit de către un ofițer de poliție, sfîrcul sînului, pînă i l-a smuls, aceasta căzînd în neștiință pe ciment.

Ni se dădeau purgative pînă amețeam. Acest chin a durat zilnic, 4 zile. După aceste maltratări, ne aruncau în beciuri, așa în nesimțire cum eram, unde nu era nici aer, nici lumină, iar hrana ne era aruncată pe jos. Castronul de pămînt era nespălat. Din cauza durerilor, a mîinilor și picioarelor umflate, datorită bățăilor, nu puteam minca decît trîniți pe jos.

Pe cei bolnavi îi aruncau la capătul orașului, de vii, unde se sufocau; astfel au fost aruncați un învățător și un țaran român, care fiind bolnavi, cereau apă.

...stat la Losonez; în tabăra

145 ani de la proclamarea Independenței României

3

In anul 1940
Incidentele de frontieră în acest an au început odată cu luarea măsurilor pentru mobilizarea armatei ungare.
Primul incident s-a petrecut în 18 mai 1940, când un avion ungar a violat spațiul nostru aerian, executând o recunoaștere în regiunea comunei Grăniceri (Otlaca).
Până la 24 iunie, ungurii au executat zilnic recunoașteri de ofiteri și zboruri de-a lungul frontierei, fără a o depăși.
Cu începere de la 25 iunie, ungurii au început să violeze sistematic teritoriul și spațiul nostru aerian.
Aviația a executat recunoașteri în special în regiunile de nord și nord-vest ale Ardealului și în regiunea Arad.
Această activitate a fost mai intensă în prima decadă a lunii iunie și în cursul lunii august și în special după 20 august 1940.
Maximum de intensitate a fost atins în zilele de 11 iulie și 28 august 1940, când s-au executat câte opt recunoașteri, respectiv cu 16 și 14 avioane.

În 24 august 1940 un avion ungar a lansat 2 parașutiști în zona păduroasă Codlea (nord-vest Brașov), iar în 25 august, trei avioane au lansat 21-24 parașutiști în regiunea militară Cugir — Vințul de Jos — Sebeș.

În zilele de 28 și 29 august, aviația ungară s-a dedat și la acțiuni de violență, bombardând aerodromul civil Satu Mare și mitraliind populația de pe cîmp, rănind astfel o femeie.

În ziua de 27 august au avut loc lupte aeriene deasupra localității Săcuieni (34 km nord Oradea) între un avion de vînătoare românesc și un bombardier unguresc.

Trupele de grăniceri unguri au încălcat teritoriul și au atacat cu focuri pichetele sau patrurile noastre de grăniceri cu începere de la 1 iulie 1940.

Aceste acțiuni au avut loc în primele 2 săptămîni ale lunii iulie și în ultima decadă a lunii august 1940, corespunzînd operațiilor de cedare a Basarabiei și a pregătirilor pentru invadarea Ardealului de nord.

Printre aceste incidente, atacarea celor 10 pichete din sectorul Tarna — Teceu (între Halmeu și Sighet) în noaptea de 30 iunie/1 iulie 1940 a constituit incidentul cel mai grav, deoarece după felul cum s-a desfășurat, rezultă că ungurii au urmărit provocarea intenționată a unor incidente între state, spre a întreține o atmosferă de enervare și a justifica

Mai există câteva cărți care redau o mică parte din iadul de care au avut parte românii. Printre relatări am găsit și modul în care a fost schingiuit un lucrător de la oficiul poștal Carei, **Ion Lupea**.

Când citești despre ororile prin care au trecut părinții și bunicii noștri, rămîi pur și simplu fără cuvinte. Expulzarea, schingiuirile și omorurile, supliciile la care au fost supuși doar pentru vina de a se fi născut români care nu au renunțat la identitatea lor națională sunt lucruri pe care nu le poți uita. Nu putem să le abandonăm memoria doar pentru că unii sunt deranjați de astfel de informații.

La Debr... am fost ținut într-o sală mare și cimentată pe jos, ca un animal, schingiuit și maltratat din nou în diferite feluri:
— dezbrăcați în pielea goală atît bărbatîi cît și femeile eram bătuți, atînați cu capul în jos, întinși cu frînghii și loviți pînă la desimțire, apoi deșteptați din ameteală cu dușuri de apă rece;
— eram spînzurați de mîini, apoi se da drumul la duș de apă rece care ne îngheța pielea, după care eram improscăți cu dușuri de apă fierdă și aburi fierbinți; în aceste chinuri cădeam în letargie. Funcționarului Lupea Ion, din Careii Mari, atînat așa de mîini, i s-a tras cu un cuțit o dungă pe spate, spîntecîndu-i toată pielea spatelui; iar o doamnă ce a vrut să-i ștergă rana cu o batistă, a fost lovită cu un baston peste mîini, încît i s-au rupt 4 degete de la mîină; aceasta era fiica unui preot din Icodu Mare.
Unei domnișoare, învățătoare, dezbrăcată goală, în fața noștră i s-a rîncit de către un ofiter de poliție, sfîrcul simului pînă la smuls, aceasta căzînd în conștiință pe ciment. Acest chin a durat zilnic, 4

Statul român i-a abandonat în 1940 iar acum, actualul guvern îi batjocorește pe urmașii lor prin ordonanța rușinii naționale, OUG 130, art.XL.

CUPRINS

Fișă act

CUPRINSUL ACTULUI

privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

- Articolul I
- Articolul II
- Articolul III
- Articolul IV
- Articolul V
- Articolul VI
- Articolul VII
- Articolul VIII

Articolul XXXIX

Prevederile art. XXXVIII intră în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2022.

Articolul XL

Alineatul (1) al articolului II din Legea nr. 154/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 573 din 7 iunie 2021, se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Prin derogare de la prevederile art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, drepturile stabilite potrivit art. 3^o1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, republicată, cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, se acordă și se plătesc începând cu data de 1 ianuarie 2023.

Să acordăm respectul cuvenit memoriei românilor expulzați în 1940, să rostim o rugăciune pentru ei și să spunem generațiilor viitoare istoria noastră, a românilor.

Dacă înaintașii noștri nu au cedat în fața chinurilor la care au fost supuși, nu au abdicat de la credința și identitatea lor românească, cu atât mai mult noi, avem datoria de a păstra intactă moștenirea lor identitară.

Recomand:

